

HELSE

TEMA TENNER

En voksen hund har til sammen 42 tenner fordelt på 4 forskjellige tanntyper:

- fortann
- hjørnetann
- premolar (fremre kinntann)
- molar (bakre kinntann)

I overkjeven er det 6 fortenner, 2 hjørnetenner, 8 premolarer og 4 molarer, altså til sammen 20 tenner. I underkjeven er det 6 fortenner, 2 hjørnetenner, 8 premolarer og 6 molarer, altså til sammen 22 tenner.

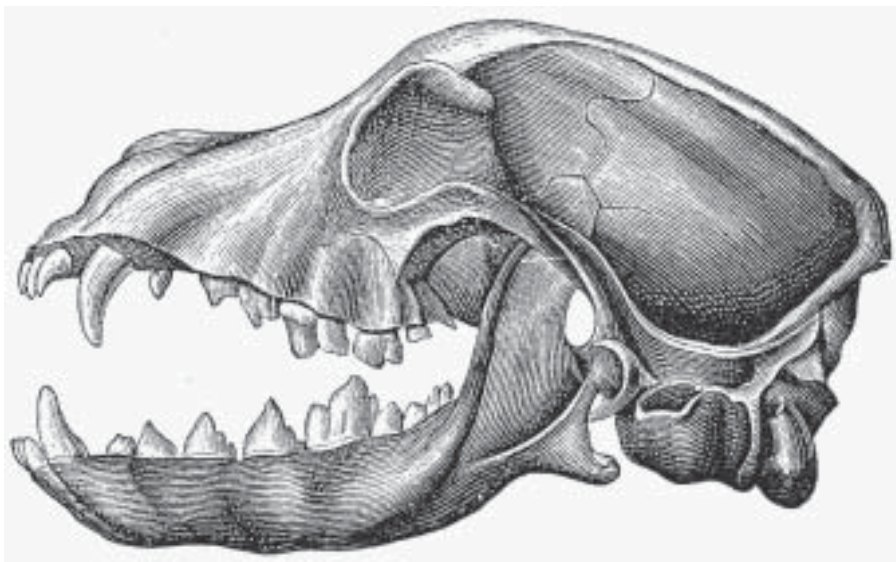
Den bakerste premolaren i overkjeven er spesielt kraftig. Den kalles for ulvetannen.

Normalt skal overkjevens fortenner så vidt bite foran underkjevens fortenner. Dette kalles saksebitt. Når underkjeven er for kort, slik at fortennene i overkjeven står tydelig foran dem i underkjeven, kaller vi det overbitt. Overbitt kan føre til at hjørnetennene kommer i feil forhold til hverandre, og kan presse hverandre ut av stilling. Det motsatte, altså når tennene i underkjeven biter foran tennene i overkjeven, kaller vi underbitt.

Valpens melketenner bryter fram en for en etter fødselen. Når valpen er ferdig med dieperioden er alle tennene framme og utvokste. Melketennene skiftes ut allerede fra 15 - 20 ukers alder, og de blivende tennene er fullt utvokst når hunden er 7 måneder gammel. Hos de små rasene er det ikke sjelden at melkehjørnetennene blir stående for lenge. Vi vil da finne dobbelt hjørnetannsett hos disse hundene, noe som kan føre til at de permanente tennene får feil stilling og kan lage sår i hundens gane. Det lønner seg derfor å få trukket melkehjørnetennene hos en veterinær dersom man oppdager et slikt dobbelt hjørnetannsett.

Det er viktig for hundens helse og velbefinnende at munnhulen og tennene er friske og i god stand. Du bør derfor venne hunden til å bli sett og stelt i munnen fra den er valp. På den måten oppdager du lettere dersom det oppstår skader eller sykdommer i munnhulen.

Tannstein forekommer som et gulbrunt belegg på tennene. Belegget starter opp ved tannkjøttet og brer seg etter hvert nedover tannen. Forekomsten av tannstein er størst på de små rasene. Lite tannstein kan fjernes ed en tannsteinskrape, men dersom tennene er hardt angrepet bruker veterinæren heller et ultralydapparat for å fjerne belegget. Hunden må da gis beroligende eller legges i narkose. På små hunderaser kan det være nødvendig med en eller flere behandlinger i året.

Har tenner og bitt noe å si for hundens normale funksjon?

Tannmangel

Hvis det mangler noen tenner, er det oftest P1 (fremre premolar/forjeksler) som mangler.

Dette er en liten tann som betyr lite for bittets funksjon. Denne tannen regnes av mange som inkonstant hos hund som art. En slik tannmangel er slett ikke av ny dato. Et ca 5.000 år gammelt skjelett av en hund funnet i Nord-Norge viser at hunden hadde premolarmangel. I en svensk undersøkelse fra 1921, hadde i alt 42% av hundene tannmangel (Angduhr). Det var i første rekke P1 i over- og underkjeve som manglet samt M3 (bakre molar/jeksler) underkjeven. Dette er svært små tenner som har liten betydning for bittets funksjon.

Når det gjelder mangel av andre tenner, spesielt jeksler (hjørnetenner mangler svært sjelden), vil dette helt klart gå ut over bittets funksjon. En hund med manglende jeksler vil ha problemer med å utføre ulike oppgaver og aktiviteter, og den vil ha problemer med å knuse, for eksempel knokler. Selv med svært få tenner greier hunden å få i seg føde i form av grøt, men dette er en dårlig unnskyldning for ikke å ta hensyn til tannmangel.

Tanndefekter – hygiene

I blant sees unge hunder med emaljehypoplasi, dvs at deler av emaljen er borte.

Årsaken kan være arvelig, eller det kan forårsakes bl.a. av spesielle typer medisiner som moren fikk under dregtigheten og eller valpen fikk like etter fødsel. Dette er et problem som klart nedsetter tennes funksjon og vil føre til dårlig tannhelse hos hunder allerede i ung alder. Tannstein ser ille ut – og det lukter ille fra hundens munn. Det medfører dårlig tannhelse med betennelser i tannkjøtt og kan føre til løsning av tenner. Dette er smertefullt og går definitivt ikke bare utover bittets funksjon – men over hele hundens funksjon. Evnen til å danne tannstein har arvelige komponenter, men er også avhengig av føden og generell munnhygiene. Hvem ville ikke fått problemer av å spise bare grøt. . . .

Funksjonelt bitt og tannstilling

Saksebitt er hundens normalbitt, og de fleste rasebeskrivelser foretrekker saksebitt. En undersøkelse hos rev, ulv og sjakal, viste at 42% hadde små avvikelser i den ene eller andre retningen (Henrikson, Svensk Hund-sport 5/58). Naturen foretrekker altså saksebitt, men små avvikelser ser ikke ut til å gå utover funksjonsdyktigheten. Større avvikelser i bitt vil derimot påvirke funksjonen. Enkelte hunder får store sår i ganen pga feilstilte tenner eller overbitt, jekslene kan bite feil mot hverandre pga ulik kjevelengde og skape slitasjeproblemer etc. Det er ikke nok at hunden er i stand til å få i seg mat – bittet skal også fungere i mange andre situasjoner i dagliglivet og under trening. Det er snakk om livskvalitet.

FCI har gitt følgende råd til eksteriørdommere:

”Tannmange er en feil av uendelig mange mulige. Dommeren bør tillegge feilen den vekt som det antas å ha for hundens evne til å leve et normalt liv og utføre det arbeidet den er ment å utføre.” Noe tilsvarende bør man kunne si om avvikelser i bitt og tannstilling.